

Myndigheten för kulturanalys

Projekt med kulturanknytning i EU:s struktur- och investeringsfonder 2024

2025-06-26

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	5
EU:s programperiod 2021–2027	5
Metod och material.....	6
Svenska projekt med kulturanknytning	6
Datainsamling	7
Disposition.....	7
De europeiska struktur- och investeringsfonderna	8
Resultat	10
Utfallet i de europeiska struktur- och investeringsfonderna	10
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).....	12
Regionala strukturfondsprogrammen.....	12
Europeiskt territoriellt samarbete (program inom Interreg)	13
Socialfonden.....	15
Programperiod ESF+ 2021–2027	16
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	16
Landsbygdsprogrammet	17
Strategisk plan	18
Lokalt ledd utveckling inom Leader.....	19
Referenser.....	21
Bilaga 1. Bedöma kulturanknytning	22
Landsbygdsprogrammet, LLU, Strategisk plan och Leader	22
Beviljade EU-medel.....	28
Beslutsdatum.....	28
Bilaga 2. Mål för landsbygdsutvecklingsprogrammen och den strategiska planen	29
Bilaga 3. Tabeller	30

Sammanfattning

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) har i uppdrag att redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2021–2027, inklusive projekt inom de territoriella samarbetsprogrammen.

Denna promemoria följer utfallet av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. De program som undersöks inom fonderna är

- de regionala strukturfondsprogrammen
- det nationella regionalfondsprogrammet
- Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)
- Europeiska socialfonden plus
- Landsbygdsprogrammet (avslutat)
- Lokalt ledd utveckling (avslutat)
- Strategisk plan
- Leader.

Information om beviljade projekt inom programmen inhämtas, och genom beskrivningarna bedöms projektens kulturanknytning. Under 2024 beviljades medel till 172 svenska projekt som bedöms ha kulturanknytning. De beviljades drygt 129 miljoner kronor i EU-medel. Beviljade medel till kulturanknutna projekt har minskat med 45 procent under 2024 jämfört med 2023. Bland 2024 års projekt finns liksom tidigare år flera som är inriktade mot kulturturism och besöksutveckling. Flest projekt med kulturanknytning finns inom Landsbygds-programmet och inom Leader.

Projekt med kulturanknytning står för en relativt liten del av de totala beviljade medlen. Andelen projekt med kulturanknytning av samtliga projekt som beviljats medel har ökat från 3,5 procent 2023 till 3,9 procent 2024.

Inom de regionala strukturfondsprogrammen har samtliga programområden minskat både antal beviljade projekt och beviljat belopp. Inom programområdena Mellersta Norrland, Stockholm, Västsverige och Skåne-Blekinge har inga projekt med kulturanknytning beviljats medel.

I det nationella strukturfondsprogrammet beviljades endast ett kulturprojekt medel under 2024. År 2023 beviljades inga kulturprojekt medel inom det programmet.

Inom Interreg beviljade 5 av de 12 aktiva programområdena medel till kulturprojekt. Central Baltic Programme och South Baltic Cross-Border Cooperation Programme beviljade medel till kultur under 2024 till skillnad från 2023 då inga kulturprojekt beviljades medel. Baltic Sea Region Programme och URBACT IV fattade inga beslut alls under 2024.

För programområdena under den europeiska jordbruksfonden är en uppföljning svår att göra då Landsbygdsprogrammet och LLU har stängt för ansökan om medel. Strategisk plan och Leader som ersätter dem har precis kommit i gång och data bedöms än så länge vara osäkra. En övergång mellan de olika perioderna går dock att se då antalet projekt som fortfarande beslutades inom Landsbygdsprogrammet och LLU minskar och antalet projekt inom Strategisk plan och Leader ökar. Totalt sett finns flest kulturanknutna projekt inom Leader, men Landsbygdsprogrammet har näst flest.

Inledning

Myndigheten för kulturanalys har enligt sin instruktion ett uppdrag att senast den 30 juni varje år redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från de europeiska struktur- och investeringsfonderna 2021–2027, inklusive projekt inom de territoriella samarbetsprogrammen.

Rapporten följer upp utfallet av program inom Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. De program som undersöks inom fonderna är

- de regionala strukturfondsprogrammen
- det nationella regionalfondsprogrammet
- Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)
- Europeiska socialfonden plus
- Landsbygdsprogrammet
- Lokalt ledd utveckling (LLU)
- Strategisk plan
- Leader.

EU:s programperiod 2021–2027

Uppdraget följer den nya programperioden som har förhandlats fram för struktur- och investeringsfonderna. De fem målen för EU:s investeringar 2021–2027 är

- ett smartare EU tack vare innovation, digitalisering, ekonomisk omvandling och stöd till småföretagen
- ett grönare, koldioxidfritt EU som genomför Parisavtalet och investerar i energiomställning, förnybara energikällor och klimatarbete
- ett mer sammankopplat EU, med strategiska transportnät och digitala nät
- ett mer socialt EU som följer principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och stödjer bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och en jämlik hälso- och sjukvård
- ett EU som står närmare medborgarna och stödjer lokala utvecklingsstrategier och hållbar stadsutveckling i hela EU.

Metod och material

Svenska projekt med kulturanknytning

I rapporten redovisas beviljade EU-medel till svenska projekt med kulturanknytning. Med svenska projekt avses projekt i vilka en eller flera svenska parter är projektägare eller samarbetspart. Det betyder att mängden svensk involvering varierar mellan projekten.

Bedömningen av kulturanknytning bygger på att projekten genom sitt innehåll eller genomförande ska ha koppling till kultur. Det innebär att projekten ska ha någon form av koppling till konst, kultur, design, medier, spelkultur eller kulturarv. I bedömningen omfattas även projekt som i sin beskrivning innehåller element av kultur, bildkonst, teater, dans, musik, film, museer, hantverk, formgivning, arkiv, bibliotek, gastronomi, medier, spelkultur, kulturmiljö, kulturarv eller kulturhistoria. Likaså inkluderas projekt kopplade till kulturella och kreativa branscher (KKB). Detta följer definitionen av KKB som företag med kulturskapande eller andra kreativa processer som sin affärsidé eller råvara, och där inriktningen antingen rör skapande, vidareförmedling av kulturell och kreativ kompetens eller tjänster kopplade till andras skapande (Regeringens skrivelse 2023/24:111).

Projekt med kulturanknytning har identifierats efter genomgång av projektbeskrivningar för beviljade projekt inom de regionala strukturfondsprogrammen, det nationella regionalfondsprogrammet, Interreg och Socialfondsprogrammet. Därefter har bedömning gjorts av om projekten har kulturanknytning eller inte, med utgångspunkt i vad som beskrivs ovan. Projekt i Landsbygdsprogrammet och LLU har, på grund av sitt stora antal, först valts ut efter kategorier samt genomförts med hjälp av sökord för att identifiera eventuell kulturanknytning. Projekt inom Strategisk plan och Leader har först undersökts med hjälp av en textsökning av fördefinierade sökord för att minska ned antalet projektbeskrivningar som behöver klassificeras manuellt. Läs mer om hur projekten bedömts i bilaga 1.

De projekt som ingår i redovisningen har kommit olika långt i genomförande och fått olika mycket utbetalt under innevarande programperiod. För att kunna följa upp programperioden innan den är slut redovisas siffror som baseras på beviljade projekt och beviljade belopp för det år första beslut om beviljande fattats.

EU-programmen ställer olika krav på medfinansiering från de som söker medel. Graden av medfinansiering från de sökande kan variera mellan 20 och 40 procent, vilket gör att EU-medlens andel av den totala finansieringen vanligtvis varierar mellan 60 och 80 procent i programmen och programområdena.

Beloppen i rapporten redovisas i svenska kronor. I tabeller redovisas belopp i tusentals kronor. Uppgifter om projekt inom Interreg lämnas i euro, och därför används den av regeringen beslutade kursen 10,50 kronor per euro vid beräkning av

finansiella ramar för ett program eller en del i en åtgärd som EU finansierar (SFS 1999:710).

Datainsamling

Data om projekt inom de regionala strukturfonderna och det nationella regionalfondsprogrammet har levererats från Tillväxtverket tillsammans med data för Interreg-programmen AURORA, Öresund-Kattegat-Skagerrak och Sverige-Norge. Uppgifter om övriga program inom Interreg har lämnats av kontaktpersoner på de svenska programkontoren eller hämtats på programmens webbplatser. Redovisningen av Landsbygdsprogrammet, LLU, Strategisk plan och Leader bygger på data från Jordbruksverket. Där det behövts har data kompletterats med uppgifter från webbplatser för Tillväxtverket, de olika programkontoren och EU-fonder.se.

Disposition

Efter detta inledande kapitel ges en översikt av de europeiska struktur- och investeringsfonderna och vilka program samt programområden som är kopplade till respektive fond. Sedan följer ett resultatkapitel där resultatet för 2024 och utfall över tid presenteras.

Bilaga 1 beskriver metoden för bedömningar mer utförligt, bilaga 2 innehåller en lista över mål för landsbygdsutvecklingsprogrammen och strategisk plan. Bilaga 3 innehåller tabeller över antalet projekt med kulturanknytning och deras beviljade medel från struktur- och investeringsfonderna över tid.

De europeiska struktur- och investeringsfonderna

En stor del av EU:s budget går till åtta fonder som har följande fem mål¹:

- ett konkurrenskraftigare och smartare EU genom stöd till innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional bredbandsutbyggnad
- en omställning till en grönare ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigt EU genom stöd till en ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar, klimatanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar mobilitet i städer
- ett mer sammanlänkat Europa genom bättre mobilitet
- ett mer socialt och inkluderande EU genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter
- ett EU närmare medborgarna genom en hållbar och integrerad utveckling av alla typer av territorier och lokala initiativ.

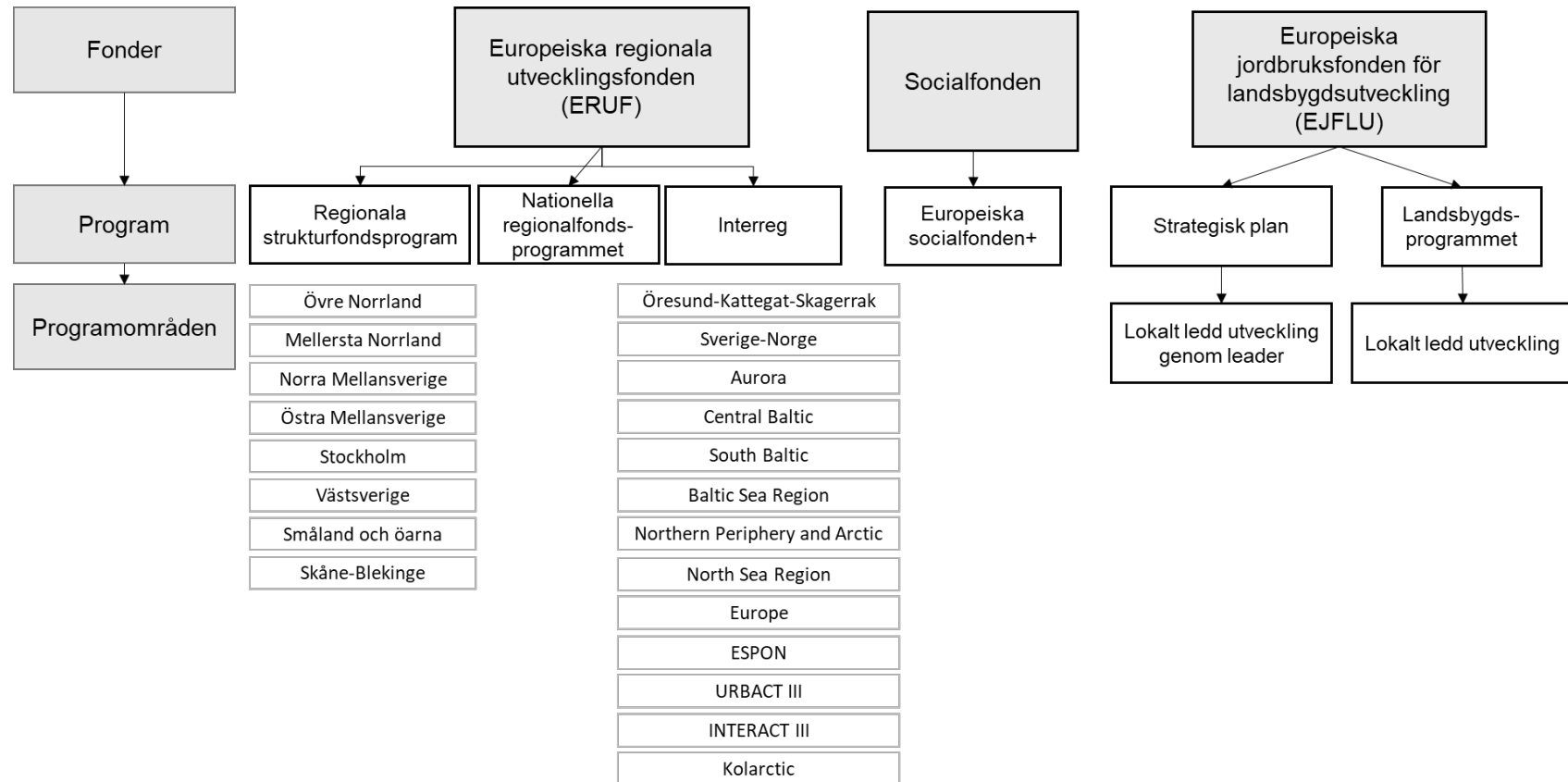
Fonderna förvaltas av EU-kommissionen och EU-länderna gemensamt. Varje fond har särskilda mål som fastställs i respektive förordning.

Fonderna kan delas in i tre övergripande områden som vart och ett står för en tredjedel av den totala budgeten. De tre områdena är gemensam jordbrukspolitik, sammanhållningspolitik och nya och förstärkta prioriteringar.

I rapporten undersöks projekt som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden plus och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Inom varje fond finns program, och inom flera program finns programområden.

¹ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/common-provisions-regulation_sv

Figur 1. Fonder, program och programområden som undersöks i rapporten

Resultat

I kapitlet redovisas resultatet från uppföljningen av projekt inom Europeiska regionala utvecklingsfonden, Socialfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Först presenteras utfallet på övergripande nivå för år 2024, sedan presenteras hur utfallet sett ut i jämförelse med 2023. Därefter redovisas utfall per program och programområde kopplat till fonderna.

Sedan 2023 har beviljade medel till projekt med svenska deltagare halverats trots att samtliga program har beviljat medel. För att få mest rättvisande utfall av programmen bör därför en analys göras för hela programperioden när programmen är slut.

Utfallet i de europeiska struktur- och investeringsfonderna

Av tabell 1 framgår att totalt 172 svenska projekt med kulturanknytning beviljades medel från något program inom fonderna 2024. Flest projekt med kulturanknytning fanns inom Leader. Mest medel beviljades inom Interreg.

Tabell 1. Finansiering av projekt med kulturanknytning 2024, antal, i tusental kronor och andel

Program	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Totala medel	Andel medel till kultur
De regionala strukturfondsprogrammen	11	34 545	1 007 482	3,4 %
Det nationella regionalfondsprogrammet	1	262	198 107	0,1 %
Interreg	17	50 663	652 754	7,8 %
Europeiska socialfonden+	4	2 347	888 470	0,3 %
Landsbygdsprogrammet	36	7 300	31 582	23,1 %
Lokalt ledd utveckling	16	3 323	13 691	24,3 %
Strategisk plan	21	7 906	314 345	2,5 %
Leader	66	22 713	183 702	12,4 %
Summa	172	129 059	3 290 133	3,9 %

I tabell 2 ser vi att beslutade medel har minskat kraftigt jämfört med 2023, från 6 676 miljoner kronor till 3 290 miljoner kronor, vilket är en minskning med 51 procent. Medel till kulturanknutna projekt har minskat i nästan lika stor utsträckning, från 236 miljoner kronor till 129 miljoner kronor, vilket motsvarar en minskning med 45 procent. Antalet beviljade projekt med kulturanknytning har minskat med 17 procent från 208 till 172. Andelen av medlen som beviljats kulturanknutna projekt har ökat till 3,9 procent av de totalt beviljade medlen jämfört med 3,5 procent 2023.

Det program som beviljade medel till flest projekt med kulturanknytning var Leader, 38 procent av alla beviljade projekt, vilket motsvarar 66 projekt. Landsbygdsprogrammet beviljade medel till 36 projekt, vilket är 21 procent av samtliga beviljade kulturprojekt. Även om många projekt beviljades medel från de två volymmässigt största programmen fick flertalet av projekten relativt små belopp. Leader och Landsbygdsprogrammet stod tillsammans för endast 23 procent av totalt beviljat belopp trots de många beviljade projekten. Detta kan jämföras med det enskilt största programmet när det gäller beviljat belopp, Interreg, som beviljade totalt 51 miljoner kronor till projekt med kulturanknytning, motsvarande 39 procent av den totala summan av medel till kultur.

De program som beviljade näst störst belopp till projekt med kulturanknytning var de regionala strukturfondsprogrammen som beviljade 11 kulturprojekt totalt 35 miljoner kronor.

Inom de regionala strukturfondsprogrammen var det fyra programområden som inte beviljade några projekt med kulturanknytning medel. Två program inom Interreg har inte fattat några beslut under 2024. Respektive programområde beskrivs utförligare senare i rapporten.

Tabell 2. Finansiering av projekt med kulturanknytning 2023–2024 andel och i tusental kronor

Program	Total finansiering 2023	Medel till kultur 2023	Andel medel till kultur 2023	Total finansiering 2024	Medel till kultur 2024	Andel medel till kultur 2024
De regionala struktur-fondsprogrammen	2 457 027	67 643	2,8 %	1 007 482	34 545	3,4 %
Det nationella regional-fondsprogrammet	301 638	0	0,0 %	198 107	262	0,1 %
Socialfunds-programmet	1 614 631	24 878	1,5 %	888 470	2 347	0,3 %
Landsbygds-programmet	264 802	24 218	9,1 %	31 582	7 300	23,1 %
LLU	90 163	22 667	25,1 %	13 691	3 323	24,3 %
Strategisk plan	82 477	2 974	3,6 %	314 345	7 906	2,5 %
Leader	61 387	3 960	6,5 %	183 702	22 713	12,4 %
Interreg	1 804 144	89 382	5,0 %	652 754	50 663	7,8 %
Summa	6 676 269	235 722	3,5 %	3 290 133	129 059	3,9 %

För en längre jämförelse över tid med bland annat antalet projekt med kulturanknytning, se tabell 7 i bilaga 3.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

ERUF, där de regionala struktur-fondsprogrammen, det nationella regionalfunds-programmet och Interreg ingår, har programperioden 2021–2027 målet att främja hållbar utveckling och sysselsättning i alla Europas regioner.

EU och den svenska regeringen har bestämt att Regionalfonden ska arbeta mot tre politiska mål:

- ett smartare Europa – alla program
- ett grönare Europa – alla program
- ett mer sammanlänkat Europa – enbart programmen Övre Norrland och Mellersta Norrland.

Under varje temaområde och politiskt mål finns också specifika mål.

Regionala struktur-fondsprogrammen

Inom de regionala struktur-fondsprogrammen har både antal beviljade projekt och beviljade belopp minskat inom samtliga programområden jämfört med 2023. De största minskningarna hittar vi inom Norra Mellansverige med 89 procent och inom Småland och öarna med 80 procent.

Tabell 3 visar att 193 projekt beviljades medel från de regionala struktur-fonderna på totalt 1 007 miljoner kronor under 2024, vilket motsvarar en minskning på 39 procent jämfört med 2023. För kulturanknutna projekt var motsvarande siffror 11 projekt och 35 miljoner kronor. Detta innebär lika många projekt som under 2023 men en

minskning av de beviljade medlen på 49 procent. Minskningen för kulturprojekten var därmed större än för de totalt beviljade medlen.

Övre Norrland är det område som har flest beviljade projekt (59 st.) och flest beviljade projekt med kulturanknytning (7 st.). Inom Mellersta Norrland, Stockholm, Västsverige och Skåne-Blekinge beviljades inga medel till kulturprojekt. Totalt sett för de regionala strukturfonderna är beviljade medel för kulturprojekt 3,4 procent av de totalt beviljade medlen. När det gäller antalet projekt står kulturprojekten för 6 procent av det totala antalet projekt.

Tabell 3. Projekt i regionala strukturfonderna 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur	Andel av projekten till kultur
Övre Norrland	59	349 741	7	27 397	7,8 %	12 %
Mellersta Norrland	26	145 086	0	0	0,0 %	0 %
Norra mellansverige	19	108 423	1	875	0,8 %	5 %
Östra Mellansverige	24	107 757	2	5 771	5,4 %	8 %
Stockholm	8	28 724	0	0	0,0 %	0 %
Västsverige	18	64 929	0	0	0,0 %	0 %
Småland och öarna	19	80 300	1	502	0,6 %	5 %
Skåne-Blekinge	20	122 522	0	0	0,0 %	0 %
Totalt	193	1 007 482	11	34 545	3,4 %	6 %

Av tabell 4 framgår att 1 projekt med kulturanknytning beviljades medel från den nationella regionalfonden under 2024. Totalt beviljades medel till 34 projekt från programmet, vilket är dubbelt så många som under 2023. Den totala finansieringen inom programmet under 2024 var 198 miljoner kronor, vilket är en minskning på 34 procent jämfört med 2023 då det beviljades totalt 301 miljoner kronor.

Tabell 4. Projekt i nationella regionalfondsprogrammet 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Nationella regionalfonden	34	198 107	1	262	0,1 %

Europeiskt territoriellt samarbete (program inom Interreg)

Interregs mål är att utveckla samarbetet över nationsgränser.

Utöver ERUF:s mål finns två Interreg-specifika mål:

- bättre samarbetsstyrning genom åtgärder som ska förbättra den institutionella kapaciteten hos myndigheter, effektivisera den offentliga förvaltningen, få bort gränshinder samt bygga upp ömsesidigt förtroende mellan människor
- ett tryggare och säkrare Europa genom externa åtgärder, i synnerhet det som rör gränspassage, rörlighet över gränser och migrationshantering, inklusive skydd av migranter.

De ingående programmen presenteras i listan nedan:

- sju gränsregionala program: Öresund-Kattegat-Skagerrak, Sverige-Norge, Aurora, Kolarctic, Central Baltic Programme och South Baltic Programme
- tre transnationella program: Northern Periphery and Arctic Programme, Baltic Sea Region Programme och North Sea Region Programme
- fyra interregionala program: ESPON, Interact, Interreg Europe och URBACT IV.

Inom Interreg beviljade 5 av de 12 aktiva programområdena medel till kulturanknutna projekt. Central Baltic Programme och South Baltic Programme beviljade medel till kultur under 2024 – till skillnad från 2023 då kultur inte beviljades medel.

Tabell 5 visar projekt inom Interreg-programmen 2024. Under 2024 beviljades 162 projekt medel inom Interreg om totalt 653 miljoner kronor varav 51 miljoner kronor gick till 21 projekt med kulturanknytning. Under året fattades inga beslut inom Baltic Sea Region Programme och URBACT IV. Aurora beviljade 12 kulturanknutna projekt sammanlagt 10 miljoner kronor och South Baltic Cross-Border Cooperation Programme beviljade 4 projekt totalt 15 miljoner. Detta motsvarade 6 respektive 10 procent av totala fördelade medel, se tabell 5.

Jämfört med 2023 har antalet projekt inom Interreg-programmen totalt sett minskat med 19 procent och beviljade medel har minskat med 64 procent. För medel till kulturanknutna projekt var minskningen totalt sett 49 procent. Om man ser till de enskilda programområdena finns det både minskningar och ökningar 2024 jämfört med 2023. Störst ökning av beviljade medel till kulturanknutna projekt återfinns inom South Baltic Programme (107 procent) och Northern Periphery and Arctic Programme (97 procent). Störst minskning återfinns i North Sea Region Programme där beviljade medel för kultur minskat med 97 procent följt av Öresund-Kattegat-Skagerrak med en minskning på 57 procent.

Projekten inom Interreg har ofta flera partner från samma land, men här redovisas enbart antal projekt och inte antal mottagare. Till exempel hade South Baltic Programme 60 mottagande svenska organisationer inom de 34 projekten, varav 4 projekt med kulturanknytning hade 10 mottagande organisationer, vilka delade på 6,6 miljoner kronor.

Tabell 5. Projekt i Interreg 2024, antal, andel och i tusental kronor

Programområde	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Öresund-Kattegat-Skagerrak	17	165 785	1	9 681	5,8 %
Sverige-Norge	21	86 279	2	9 713	11,3 %
Aurora	39	172 662	12	10 154	5,9 %
Central Baltic Programme	13	68 681	2	14 522	21,1 %
South Baltic Cross-Border Cooperation Programme	34	65 898	4	6 594	10,0 %
Baltic Sea Region Programme	-	-	-	-	-
Northern Periphery and Arctic Programme	10	15 929	0	0	0 %
North Sea Region Programme	10	31 406	0	0	0 %
Interreg Europe	18	46 116	0	0	0 %
ESPON	-	-	-	-	-
URBACT IV	-	-	-	-	-
Interact	-	-	-	-	-
Kolarctic	-	-	-	-	-
Summa	162	652 754	21	50 663	8 %

Kommentar: - betyder att uppgifter saknas. Eftersom syftet med det externa gränsöverskridande samarbetsprogrammet Kolarctic är samarbete med Ryssland har programplaneringen för perioden 2021–2027 avbrutits. Interact, URBACT 4 och Baltic Sea Region Programme fattade inga beslut under 2024.

Socialfonden

Europeiska socialfonden plus (ESF+) är EU:s främsta verktyg för att främja sysselsättning i Europa. Programmet för ESF+ ska stödja det politiska målet ”ett mer socialt och inkluderande Europa” genom genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

För att främja kompetensutveckling och motverka utanförskap fokuserar Socialfonden på fem programområden:

- öka möjligheten för ett inkluderande och hållbart arbetsliv för alla
- öka övergångarna till arbete
- minska risken för ekonomisk utsatthet
- öka kapaciteten i den glesta geografien
- social innovation, ökade övergångar till arbete och sysselsättningsinitiativet för unga.

Programperiod ESF+ 2021–2027

I uppföljningen av 2024 års projekt har underliggande data förbättrats. Det har nu varit möjligt att se beslutsdatum, vilket gör att alla projekt som beviljats från och med 2022 har utvärderats på nytt. Ett antal projekt har flyttats från beslutsår 2022 till 2023 och från 2023 till 2024.²

Tabell 6 visar att medel från Europeiska socialfonden under 2024 beviljades till totalt 102 projekt om totalt 888 miljoner kronor. Av dessa hade 4 kulturanknytning och det beviljade beloppet var 2,3 miljoner kronor. Detta innebar en minskning av det totala antalet beviljade projekt med knappt 50 procent men en ökning av kulturanknutna projekt med 25 procent jämfört med 2023. Under 2022 var det genomsnittliga beloppet som beviljades till kulturprojekt 8 miljoner kronor, vilket motsvarade 0,7 procent av de totala beviljade medlen. Under 2023 minskade det genomsnittliga beviljade beloppet till 8 miljoner kronor, men andelen av de totala beviljade medlen ökade till 1,5 procent. Under 2024 minskade det genomsnittliga beviljade beloppet till kulturprojekt till 2 miljoner kronor. Även kulturprojektens andel av de totala beviljade medlen minskade och utgjorde endast 0,3 procent 2024.

Tabell 6. Projekt i socialfondsprogrammet 2022, 2023 och 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Europeiska socialfonden+ 2022	95	1 299 757	1	8 838	0,7 %
Europeiska socialfonden+ 2023	193	1 614 631	3	24 878	1,5 %
Europeiska socialfonden+ 2024	102	888 470	4	2 347	0,3 %

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling stödjer EU:s politik för landsbygdsutveckling. Den finansierar landsbygdsutvecklingsprogram i medlemsstaterna och i unionens regioner. Programmen utformas gemensamt av EU-kommissionen och medlemsstaterna med utgångspunkt i de strategiska riktlinjer för landsbygdsutvecklingspolitiken som har antagits av Europeiska rådet och prioriteringarna i de nationella strategiska planerna.

Fonden fokuserar på tre huvudmål under programperioden:

- att stärka jordbrukets konkurrenskraft
- att säkerställa hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder

² Under förra uppföljningen förekom även dubbelräkning av projekt från 2022 tillsammans med 2023. Detta medförde att antalet projekt och beslutade medel 2023 räknades för högt, motsvarande en överskattning på 5 projekt och 27 miljoner kronor. Detta har korrigerats i årets uppföljning.

- att uppnå en balanserad territoriell utveckling av landsbygdsekonomier och samhällen på landsbygden, inklusive sysselsättningsskapande och upprätthållande åtgärder.

År 2021 förlängde EU-kommissionen Landsbygdsprogrammet, där också Lokalt ledd utveckling ingår, med perioden 2021–2022. Det tillkom också extra medel. Det innebär att den förra perioden löpte mellan 2014 och 2022. Den nuvarande programperioden började 2023 och pågår till 2027.

Sedan 2023 ska varje medlemsland ta fram en strategisk plan för perioden 2023–2027. Sedan 2023 ersätter Sveriges strategiska plan Landsbygdsprogrammet. Lokalt ledd utveckling inom Leadermetoden ingår nu i den strategiska planen.

Landsbygdsprogrammet och Lokalt ledd utveckling har stängt för ansökan om medel. Strategisk plan och Leader som ersätter dem har nu startat upp och data bedöms vara av sådan kvalitet att utfall för 2023 och 2024 kan presenteras. En övergång mellan de olika perioderna går dock att se då antalet projekt som fortfarande beslutas inom Landsbygdsprogrammet och LLU minskar och antalet projekt inom Strategisk plan och Leader ökar. Flest kulturanknutna projekt finns inom Leader men Landsbygdsprogrammet har näst flest.

Landsbygdsprogrammet

Landsbygdsprogrammet har avslutats och ersatts av Strategisk plan, men ett fåtal projekt finns fortfarande kvar.

Målet med Landsbygdsprogrammet var att utveckla lantbruk och landsbygder för att skapa en attraktiv landsbygd. Stöden i Landsbygdsprogrammet bidrog till prioriterade mål inom miljö och klimat, konkurrenskraft inom jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk samt utveckling av nya jobb på landsbygden.

I tabell 7 ser vi att endast 163 projekt beviljades medel från Landsbygdsprogrammet under 2024, med ett totalt belopp på 32 miljoner kronor. Finansieringen av kulturprojekt låg på 7,3 miljoner kronor. Detta motsvarar en minskning på 87 procent för antalet projekt totalt sett och på 62 procent för projekt med kulturanknytning. Även utbetald ersättning minskade – totalt sett med 88 procent och specifikt för kulturprojekt med 70 procent. Andelen beviljade medel till kulturprojekt var högre under 2024 än under 2023, 23 procent 2024 jämfört med 9 procent 2023.

Tabell 7. Projekt i Landsbygdsprogrammet 2022, 2023 och 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Landsbygdsprogrammet 2022	1973	423 137	128	22 835	5,3 %
Landsbygdsprogrammet 2023	1298	264 802	95	24 218	9,2 %

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Landsbygdsprogrammet 2024	163	31 582	36	7 300	23,1 %

Strategisk plan

Under 2023 började EU:s reformerade jordbrukspolitik att gälla och de tidigare Landsbygdsprogrammen ska nu uppgå i en strategisk plan för perioden 2023–2027. Den strategiska planen finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt nationella medel. Strategisk plan är bredare och täcker hela EU:s gemensamma jordbrukspolitik och samlar de tidigare individuella programmen i en gemensam ram. Den strategiska planen medför också att medlemsländerna ges större flexibilitet att utforma stöd.

Av tabell 8 framgår att 392 projekt beviljades medel under 2023. Under 2024 var motsvarande siffra 1 250 projekt, vilket motsvarar en ökning på 219 procent. Andelen av projekten som var kopplade till kultur var 1 procent (5 st.) 2023 och 2 procent (21 st.) 2024. Total beviljad ersättning var 82 miljoner kronor 2023 och 314 miljoner kronor 2024, vilket motsvarar en ökning på 20 procent. Av denna ersättning gick 4 procent (3 miljoner kronor) till kulturanknutna projekt under 2023 och 3 procent (8 miljoner kronor) under 2024. Även om andelen medel till kulturanknutna projekt minskat har andelen projekt ökat; detta innebär också att medel per projekt minskat mellan 2023 och 2024.

Tabell 8. Projekt i Strategisk plan 2023 och 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Strategisk plan 2023	392	82 477	5	2 974	3,61 %
Strategisk plan 2024	1250	314 345	21	7 906	2,52 %

Lokalt ledd utveckling inom Leader

Lokalt ledd utveckling bedrivs genom geografiskt etablerade Leaderområden. Leader är en benämning på en samverkansmetod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till lokal utveckling genom att möjliggöra engagemang i, och en plattform för, utveckling av bygden, både på landsbygden och i staden. Målet är att skapa attraktiva områden med konkurrenskraftig verksamhet, nya företag och fler jobb.³

I Sverige finns 40 Leaderområden som är godkända av Jordbruksverket. I områdena är det möjligt att söka pengar till projekt från lokala Leaderkontor.

Tabell 8 visar att antalet beviljade projekt under 2024 har minskat jämfört med 2023. Totalt har 52 projekt beviljats ersättning varav 16 hade kulturanknytning. Beviljad ersättning låg totalt sett på knappt 14 miljoner kronor varav drygt 3 miljoner kronor gick till projekt med kulturanknytning. Detta innebär en minskning av antalet projekt på 78 procent totalt sett. Antal projekt med kulturanknytning minskade med 75 procent. Beviljade medel minskade totalt sett med 85 procent och kulturprojekten med 85 procent. Andelen av projekten som var kulturanknutna ökade från 27 procent 2023 till 31 procent 2024. Andelen av medel som beviljades kulturprojekt låg i stort sett på samma nivå 2024 (24 procent) som 2023 (25 procent). Beviljade medel per projekt har minskat med 31 procent totalt sett och med 42 procent för kulturprojekt sedan 2023.

Tabell 9. Projekt i Lokalt ledd utveckling 2022, 2023 och 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Lokalt ledd utveckling 2022	434	138 024	82	27 924	20,2 %
Lokalt ledd utveckling 2023	235	90 163	63	22 667	25,1 %
Lokalt ledd utveckling 2024	52	13 691	16	3 323	24,3 %

Den beskrivning som getts av Lokalt ledd utveckling i stycket ovan gäller fortfarande men faller nu under den strategiska planen. För att särskilja den nuvarande programperioden från den föregående där det fortfarande finns projekt som är aktuella presenterar vi den nuvarande perioden i separat tabell nedan. Lokalt ledd utveckling under den tidigare programperioden är dessutom i stort sett identisk med Lokalt ledd utveckling under den nuvarande programperioden.

Tabell 10 visar att totalt 305 projekt beviljades medel under 2024; av dessa var 66 anknutna till kultur. Detta är en ökning jämfört med 2023 då 51 projekt beviljades

³ <https://jordbruksverket.se/stod/lokalt-ledd-utveckling-genom-Leader/Leader-2014-2022/det-har-ar-lokalt-ledd-utveckling-genom-Leader-2014-2022>

medel och 12 av dessa var kulturanknutna. Totalt beviljades 61 miljoner kronor 2023 och 184 miljoner kronor 2024 varav 4 miljoner kronor 2023 och 23 miljoner kronor 2024 till kulturanknutna projekt. I genomsnitt var beviljade medel för kulturprojekt 344 tusen kronor jämfört med övriga projekt som i medeltal beviljades 602 tusen kronor. Beviljade medel per projekt var alltså bara hälften så stora för kulturanknutna projekt som för övriga projekt.

Tabell 10. Projekt i Leader 2023 och 2024, antal, andel och i tusental kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Leader 2023	51	61 387	12	3 960	6,4 %
Leader 2024	305	183 702	66	22 713	12,4 %

Referenser

Förordning (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU:s struktur- och investeringsfonder.

Kulturanalys (2022). *Projekt med kulturanknytning i EU:s struktur- och investeringsfonder 2021*. Myndigheten för kulturanalys: Göteborg.

Kulturrådet (2021). *Struktur- och investeringsfonder 2020*. Statens kulturråd: Stockholm.

SOU 2022:44. *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher*.

Bilaga 1. Bedöma kulturanknytning

Kulturanalys har samlat in projekten från Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive Interreg och Europeiska socialfonden genom att efterfråga vilka projekt med svenska partner som har beviljats medel. Förfrågan skickades till de olika programmen eller programområdenas kontor eller kontaktpersoner. Sedan kompletterades uppgifterna med ytterligare data från Tillväxtverkets projektbank där det krävdes, bland annat med beskrivningar av projekten och beviljat belopp.

Kulturanknytning betyder att projektet har koppling till konstarter, medier, bildning eller kulturarv. Metoden för att ta fram och identifiera projekt med kulturanknytning har tagits fram av Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet.

Projekt som innehåller element av kultur, bildkonst, teater, dans, musik, film, museer, hantverk, formgivning, arkiv, bibliotek, gastronomi, medier, kulturmiljö, kulturarv, spelkultur och kulturhistoria anses ha kulturanknytning. I bedömningarna har hantverksprojekt inkluderats, om de har bedömts ha tydliga inslag av bevarande av traditionella kunskaper. Gastronomiskt inriktade projekt har inkluderats i de fall det handlar om hantverksmässig produktion eller traditionsbevarande. Turismprojekten ska ha en kulturprofil enligt definitionen av kultur ovan. Det kan till exempel handla om att restaurera eller vårda kulturmiljöer och byggnader, eller iordningställa lokaler för kulturarrangemang. Det kan även inkludera dokumentation, information och marknadsföring.

Bedömningarna görs från fall till fall och huvudsakligen utifrån projektens beskrivning. Om beskrivningen innehåller någon form av kulturanknytning markeras projekten och granskas av ytterligare en person.

Landsbygdsprogrammet, LLU, Strategisk plan och Leader

För projekt inom Landsbygdsprogrammet, LLU, Strategisk plan och Leader används delvis en annan metod än för de andra programmen. Det görs på grund av det stora antalet projekt som beviljats medel inom programmen.

Sökande parter kategoriserar sina projekt i variabler med förutbestämda indelningar, så kallade *insatsgrupper* och *kategorier*. Projekt inom vissa indelningar i variablerna väljs ut för en närmare granskning, tillsammans med projekt som innehåller vissa sökord i projektbeskrivningar. Det betyder att alla projekt inte behöver genomläsas, utan bara de som antingen har valt vissa indelningar eller som innehåller ett antal uppställda sökord.

I de data vi har tillgång till för Strategisk plan och Leader finns ingen gruppering som kan användas som ett första urvalskriterium utan här måste en utökad lista av sökord användas för att fånga in projekt att gå vidare med till en manuell granskning.

För Landsbygdsprogrammet görs urvalet utifrån följande indelningar i variabeln *insatsgrupper*:

- främja lokal utveckling
- infrastruktur för rekreation
- jordbruksverksamhet
- kulturhistoriska byggnader – hembygdsgårdar
- matkultur
- miljö i jordbruk
- miljö i skogen
- natur- och kulturmiljöer
- samlingslokaler
- skapa nya jobb
- turistinformation
- återställa och restaurera byggnader i kulturmiljöer i renskötselområdet
- ökad konkurrenskraft
- övrig verksamhet som skapar jobb.

I variabeln *kategorier* genomläses följande indelningar:

- annan kulturhistorisk byggnad
- bad- och lekplatser
- faciliteter och infrastruktur för turistmål
- hantverk
- hembygdsgård
- jordbruk
- kultur och nöjen
- leder
- traditionell byggnad
- äventyr och upplevelser, annat
- övriga föreningslokaler
- övriga inomhusaktiviteter

- övriga kulturmiljöer
- övriga utomhusaktiviteter.

De sökord som används inom Landsbygdsprogrammet är:

- kultur
- konst
- teater
- dans
- musik
- muse
- hantverk
- film
- arkiv
- gastronomi
- bibliotek
- formgivning
- medie.

Inom LLU används följande indelningar i variabeln *insatsgrupper*:

- jordbruks-, trädgårds-, skogs- och rennärlingsverksamhet
- kultur och fritid
- lokala miljövärden
- miljö, klimat, natur- och kulturmiljö
- näringsverksamhet (ej jordbruk)
- orts- och bygdeutveckling
- social utveckling
- stärka fiskesamhällen och stärka det maritima kulturarvet.

Inom variabeln *kategorier* används följande indelningar:

- bad-, motions- och lekplatser
- besöksnäring och destinationsutveckling

- dans
- film
- flera olika kultur- och fritidsaktiviteter
- främjande av unga
- immateriellt kulturarv
- kompetensutveckling och information
- konst
- konst och hantverk
- kulturhistoriska byggnader
- kulturmiljö
- leder
- museum, museal anläggning
- musik
- näringsverksamheter, flera branscher
- ort- och bygdearrangemang
- samarbeta, organisera, arrangera
- samlingslokaler
- skapa engagemang för den lokala utvecklingen.

Och sökorden som används inom Lokalt ledd utveckling 2023 är:

- kultur
- konst
- teater
- dans
- musik
- muse
- hantverk
- film
- arkiv
- gastronomi

- bibliotek
- formgivning
- medie.

Sökord som används inom Strategisk plan och Leader 2024 är:

- kultur
- konst
- teater
- dans
- musik
- muse
- hantverk
- film
- arkiv
- gastronom
- bibliotek
- formg
- medie
- spel
- miljö
- histori
- restaurer
- samling
- arkitek
- digital
- arkeolo
- arkiv
- författa
- journalis
- översätt

- skådespel
- kompositör
- komponera
- sång
- regi
- dans
- koreog
- foto
- inreda
- dekorer
- bild
- ljud
- ljus
- smed
- smide
- makare
- sänd
- reklam
- grafi
- bok
- böcke
- inspel
- tidning
- video
- radio
- reklam
- översätt
- artist
- konsert

- minne
- histori
- reservat
- snickare
- snickr

Urvalet av projekt enligt ovan nämnda principer resulterar i en lista med ett hanterligt antal projekt som sedan blir underlag för de tabeller som presenteras i rapporten. De projekt som inte bedöms ha kulturanknytning tas bort från listan. Bedömningen av kulturanknytning medför ofta svåra gränsdragningsproblem. Vissa av de projekt som har inkluderats har starka kopplingar till kultur medan andra har svaga. Det förekommer att projekt med kulturanknytning endast har en begränsad del som är kulturrelaterad.

Beviljade EU-medel

I rapporten redovisas både antal projekt och beviljade medel. Anledningen till att beviljade medel redovisas i stället för utbetalda medel är att projekten har kommit olika långt. Ibland har projekten inte påbörjats när data samlas in. Oftast har de beviljade beloppen inte betalats ut än och går därför inte att mäta som utbetalda.

EU-medlen är den del som finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. EU-medel är inte detsamma som det totala beviljade beloppet, eller den totala finansieringen. I de flesta fall krävs en medfinansiering för att projekten ska beviljas medel; därför varierar andelen EU-medel i projekten.

Beslutsdatum

Bland projekt inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden har det första beslutsdatumet använts för att dela upp projekten på år. För Landsbygdsprogrammet och LLU använde man fram till 2021 senaste beslutsdatum. I årets redovisning, liksom i de två tidigare årens, används första beslutsdatum även för Landsbygdsprogrammet och LLU, för att skapa konsekvens mellan program och över tid. Inom Strategisk plan och Leader används också första beslutsdatum.

Bilaga 2. Mål för landsbygdsutvecklings- programmen och den strategiska planen

Landsbygdsutvecklingsprogrammen (fram till 2023) täcker 4 av följande 6 prioriteringsområden som angetts på EU-nivå:

- kunskapsöverföring och innovation
- livskraft och konkurrenskraft för lantbruk
- organisation av livsmedelskedjan och riskhantering
- återställning, bevarande och förbättring av ekosystem
- resurseffektiv, klimattålig ekonomi
- social integration och ekonomisk utveckling.

Viktiga mål för den gemensamma jordbrukspolitiken (2023–2027):

- säkerställa rättvisa inkomster för jordbrukare
- öka konkurrensen
- återställa maktbalansen i livsmedelskedjan
- åtgärder mot klimatförändringar
- miljövard
- bevarande av landskap och biologisk mångfald
- stöd till generationsskifte
- levande landsbygd
- kvalitetsskydd för livsmedel och hälsa.

Bilaga 3. Tabeller

Tabell 11. Projekt med kulturanknytning 2015–2024, antal

Ar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Program	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning
De regionala strukturfondsprogrammen	13	7	10	4	15	8	2	0	11	11
Det nationella regionalfondsprogrammet	0	0	1	0	0	5	9	0	0	1
Interreg	15	25	14	19	14	15	9	13	19	17
Socialfondsprogrammet	1	2	2	1	4	4	1	1	3	4
Delsumma	29	34	27	24	33	32	21	14	33	33
Landsbygdsprogrammet	-	-	-	-	-	-	87	128	95	36
Lokalt ledd utveckling	-	-	-	-	-	-	49	82	63	16
Strategisk plan									5	21
Leader									12	66
Totalt	-	-	-	-	-	-	157	224	208	172

Kommentar: - betyder att uppgifter saknas. På grund av förändrad metod finns inga uppgifter för Landsbygdsprogrammet och Lokalt ledd utveckling 2015–2020.

Källa: 2015–2020 Kulturrådet (2021) , 2021-Tillväxtverkets projektbank eller nationella programkontor.

Tabell 12. EU-medel beviljade till projekt med kulturanknytning 2015–2024, i tusental kronor

Ar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Program	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning	Medel till projekt med kulturanknytning
De regionala strukturfondsprogrammen	163 281	31 416	54 646	40 177	71 178	17 953	2 498	0	67 642	34 545
Det nationella regionalfondsprogrammet	0	0	4 935	0	0	16 358	25 949	0	0	262
Socialfondsprogrammet	6 059	8 967	13 438	6 532	23 119	35 453	18 119	8 838	24 878	2 347
Delsumma	169 340	40 383	73 019	46 709	94 297	69 764	46 566	8 838	92 520	37 154
Landsbygdsprogrammet	-	-	-	-	-	-	14 150	22 835	24 218	7 300
Lokalt ledd utveckling	-	-	-	-	-	-	11 074	27 924	22 667	3 323
Strategisk plan									2 974	7 906
Leader									3 960	22 713
Delsumma	-	-	-	-	-	-	71 790	59 597	146 339	78 396
Interreg	-	-	-	-	-	-	-	37 365	89 382	50 663
Totalt	-	-	-	-	-	-	-	96 962	235 721	129 059

Kommentar: - betyder att uppgifter saknas. På grund av förändrad metod finns inga uppgifter för Landsbygdsprogrammet och Lokalt ledd utveckling 2015–2020. Interreg 2022 redovisar pengar som gått till svenska partner och inte hela beviljade summan per projekt. Därför är medlen inte jämförbara med tidigare år. Ungefär 30 procent av de totala beviljade medlen till projekt med kulturanknytning inom Interreg gick till svenska partner.

Källa: 2015–2020 Kulturrådet (2021), 2021-Tillväxtverkets projektbank eller nationella programkontor.

